

Social konsekvensanalys och Barnkonsekvensanalys

Underlag till planprogram Backaplan

Maj 2018

Bilaga till Program för Backaplan, Diarienummer: 0698/16

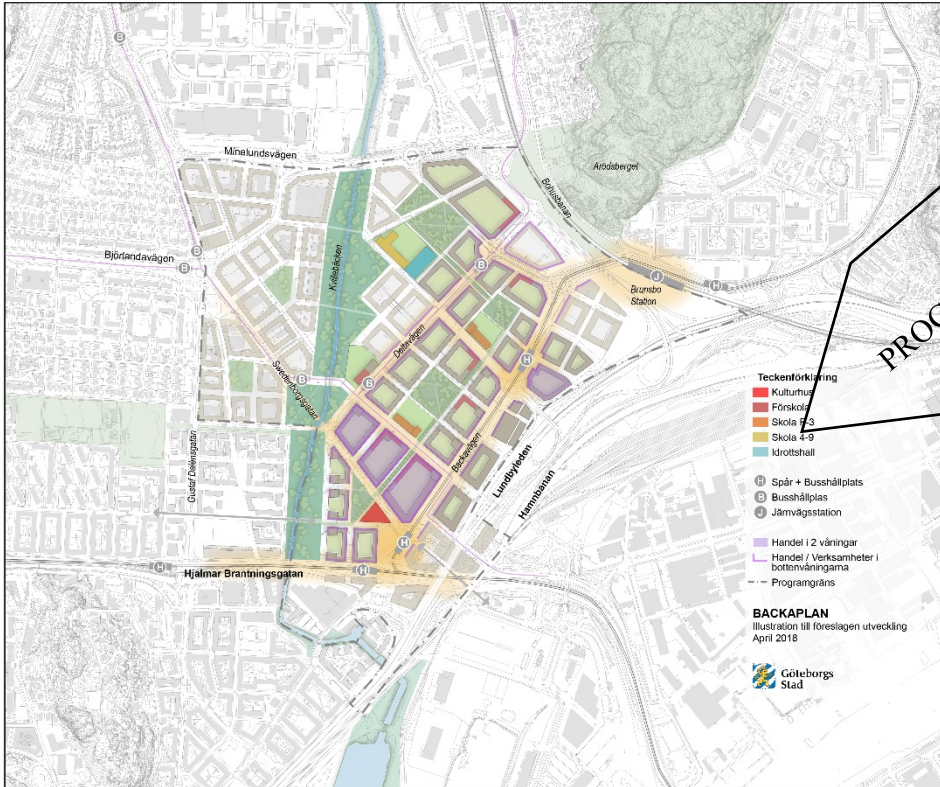
INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	4
INLEDNING	6
MÅL.....	6
KONSEKVENSPANALYS.....	7
Sammanhållen stad.....	7
Samspel	9
Vardagsliv	11
Identitet	13
Hälsa och säkerhet.....	15
ÅTGÄRDSFÖRSLAG	18

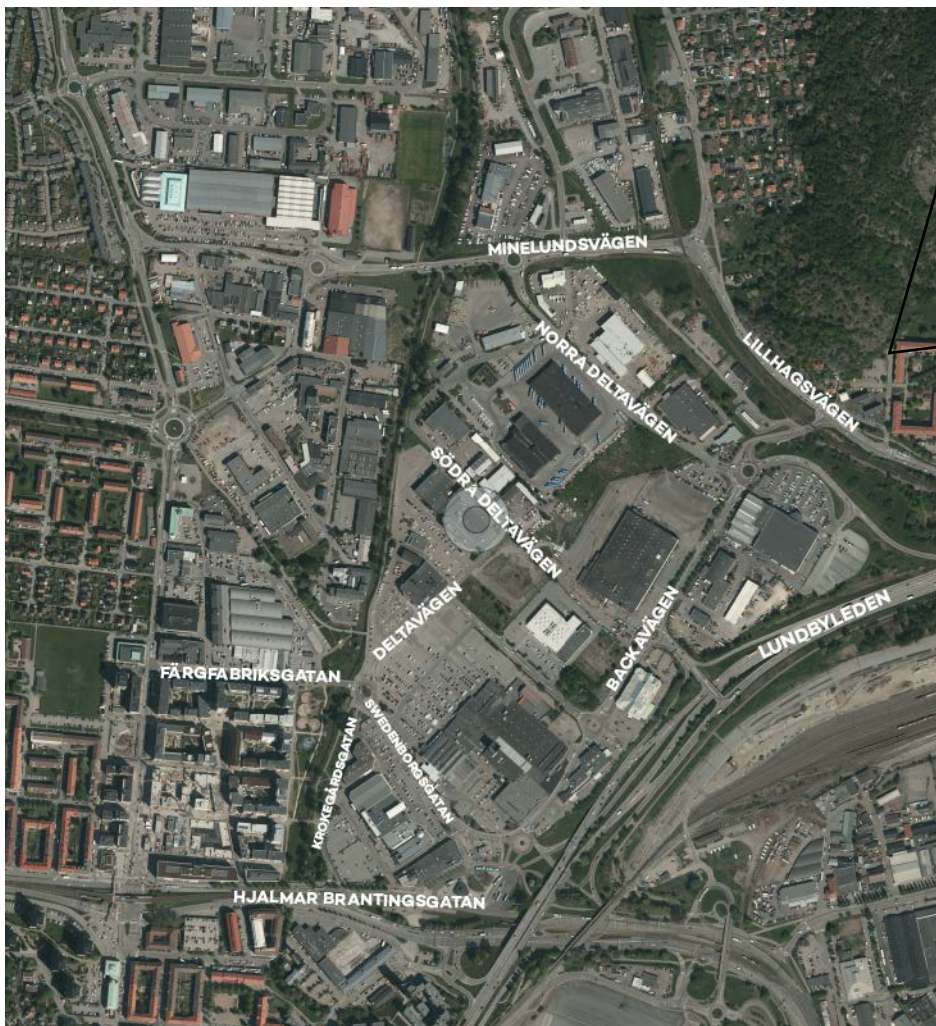
MEDVERKANDE

Göteborg Stad	Filippa Andersson & Caroline Valen, Stadsbyggnadskontoret
Konsult	ÅF Infrastructure AB
Ombud	Hanna Kaplan, landskapsarkitekt inom stadsplanering
Uppdragsledare	Cecilia Windh, Samhällsplanerare specialist social hållbarhet
Handläggare	Stina Karlsson, Trafik- och samhällsplanerare
Handläggare	Pia Fagerberg, Kulturvetare inom mobility management

Maj 2018

PROGRAMFÖRSLAG

NULÄGE

SAMMANFATTNING

Här följer en sammanfattning av de betydande sociala konsekvenser som identifierats i rapporten. I vänstra spalten listas möjligheter och potential, i den högra risker och utmaningar.

Programförslaget innebär förbättrade kopplingar för cyklister och fotgängare inom Backaplan.	Det finns en potentiell risk att de nordvästra delarna av Backaplan får lägre tillgänglighet till kollektivtrafik än bebyggelsen närmare Hjalmar Brantingsplatsen. Eftersom det planeras en skola i nordvästra delen blir barn och ungas resor i särskilt fokus här.
Handel koncentreras till kollektivtrafikknutpunkter och följer i ett logiskt mönster in i kvarteren.	Fokus ligger på integration inom Backaplan, det är fortsatt svårigheter att sammankoppla Backaplan med Frihamnen och gamla Kvillestaden.
Backaplan knyts samman mer med Östra Kvillebäcken.	Hjalmar Brantingsgatan samt Lundbyleden kommer fortsatt att utgöra barriärer.
Backaplan byggs ut med bostäder, och redan i den första detaljplanen finns viss blandning.	Bostadsmarknaden är känslig och demografin och dess behov förändras, det kommer krävas kontinuerliga analyser inför varje etapp med vad som krävs för fortsatt socialt blandade bostäder.
	Backaplan riskerar att bebyggas med en ensidig bostadsform, alltså en majoritet lägenheter. De som söker radhus, stadshus eller villor tvingas bosätta sig längre från Göteborg city.
Bostadskvarteren planeras med slutna gårdar för en privat sfär.	Gårdarna delas i viss mån med förskolor eller kontor. Gårdarna är olika stora, med vissa kvarter som har riskabelt små ytor. Det kräver särskild omsorg vid gestaltning och programmering.
Bostadsbebyggelse på Backaplan kan bidra till att platsen upplevs som befolkad under en längre tid av dygnet.	I samband med utvecklingen och upprustningen av Backaplan finns risker att människor som använder platsen idag trängs undan på grund av t.ex. höjda hyror och ny typ av bebyggelse.
Programförslaget innebär mindre hårdgjorda ytor och flera möjligheter att etablera både torgbildningar och vistelseplatser.	Om den täta bebyggelsen inte möjliggör tillräckligt med torg eller parker av betydande storlek riskerar det att minska möjligheten att samlas för större tillställningar inom Backaplan.
Det finns redan flera verksamheter som adderar värden till platsen.	Risk att de verksamheter som skapar "liv" på Backaplan idag försvinner på grund av höjda hyror, ej anpassade lokaler eller en ny identitet i området.
Platsen används idag av människor i olika åldrar.	För att fortsatt ha en generationsöverskridande stadsdel krävs nya, eller bevarade, mötesplatser för unga och äldre.
Kulturhuset har möjlighet att utgöra en viktig framtida mötesplats. en flexibel och tillåtande kulturarena har efterfrågats.	
Backaplan har idag en stor variation av etablerade verksamheter och en befintlig grund att bygga vidare ifrån.	De kommersiella aktörerna och butikskedjorna är lättare att föra med in i det nybyggda Backaplan än de ideella och kulturella verksamheterna. De senare riskerar att trängas undan om ingen lösning kan hittas.
Den föreslagna kvartersstrukturen möjliggör gångflöden i en finmaskig stadsväv där butiker, lokaler, bostäder, kollektivtrafik och offentliga rum ligger betydligt närmare varandra än i dagsläget.	En modern kvartersstad med smala, slutna kvarter har begränsningar när det kommer till innehåll i lokaler. Huskroppen bryts av med trapphus vilket minskar lokalytorna, i regel blir en lokal i bottenvåningen 100-200 m2 vilket endast lämpar sig för vissa verksamheter, gårdarna delas med boende vilket hindrar restauranger från att nyttja dem.

Om ett eller flera kvarter byggs på sockel med butiker under ett helt bostadskvarter kan det innebära större lokalytor och mer möjligheter för ytkrävande verksamheter.	Upphöjda gårdar behöver planteras och gestaltas väl för de boendes användning, vilket kan kräva planterbara bjälklag och att ventilation till verksamheterna under inte stör gårdsmiljön.
Ett nytt köpcentrum planeras med en variation av kommersiell handel och service.	Backaplan är en plats för många ungdomar som umgås på både offentliga och kommersiella platser. Ett köpcentrum bör ta särskild hänsyn till ungdomars behov då det är en naturlig mötesplats för dem.
Backaplan kommer att bebyggas i etapper och kan behålla befintliga verksamheter långt in i utbyggnadsfasen.	En byggarbetsplats riskerar att försvåra för kunder/ brukare att nå sin målpunkt. Om det blir svårt att ta sig till Backaplan kan det slå ut känsliga verksamheter under tiden.
Det är positivt att Backaplan planeras med förskolor eller skolor i varje etapp. Det möjliggör för barnfamiljer att flytta in från start.	Förskolor och skolor i en tätbebyggd stadsmiljö behöver samspela med övriga funktioner och personer i området. Det kan leda till konflikter mellan de olika gruppernas behov och barnen får ingen fredad zon som bara är deras. Risken är att barnen är de som får anpassa sig till vuxnas behov och få en mindre hälsosam och jämlik livsmiljö.
Backaplans identitet är mångfacetterad och brokig. Den anses inte känslig för omvandling utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv. Om byggnaderna byts ut men människorna kan vara kvar är utvecklingen positiv.	Backaplan kommer få en stor omvandling med helt nya funktioner, platser och uttryck. Det gamla riskerar att brytas ner på vägen.
Att jobba med konst, kultur och temporära åtgärder under etapputbyggnaden är en möjlighet för ett kontinuerligt kulturutövande i området. De engagerade konstnärer och skapare som är anknutna till Backaplan och Ringön kan ha en positiv effekt om de får möjlighet att skapa i det offentliga rummet.	Det behöver finnas ytor och platser för skapande under hela utbyggnadsprocessen, ett arbete som behöver koordineras av staden.
Det tar tid för nyproducerade områden att "sätta sig" och skapa sin egen identitet. De mötesplatser som redan finns på plats och som är uppskattade, särskilt av ungdomar, kan hjälpa till att levandegöra Backaplan även i tidiga etapper av utbyggnaden.	Det krävs att det finns arenor och resurser till ungdomar att fortsatt göra avtryck i Backaplan.
Då staden inte äger mycket mark, blir det svårare att upplåta icke-kommersiella skapandepplatser utan samverkan med de privata fastighetsägarna. Fastighetsägarna har dock ingått i ett konsortium och är en aktiv del i planeringen.	
Det är troligt att Backaplan kommer få kluster med olika arkitektur i de olika etapperna.	Det kan vara en utmaning att skapa en typisk Backaplans-arkitektur, särskilt eftersom området kommer att byggas ut i etapper och präglas av olika trender och tidstypiska uttryck.
Backaplan följer målsättningen i sociotopsnuran gällande tillgång till olika typer av rekreation.	Även om det är fysiskt möjligt att ta sig till olika platser, betyder det inte att de uppfattas som tillgängliga.
Det är positivt att Backaplan planeras med ett antal parker av olika storlek och ett aktivt grönt stråk knyter samman parkerna.	Eftersom parkerna ska kompensera för små förskolegårdar och i viss mån små bostadsgårdar finns det en risk att det blir högt slitage och konflikter mellan brukare.
Bebyggelsen närmast Lundbyleden kan skärma av ljud och partiklar för de övriga kvarteren.	De som bor och verkar nära Lundbyleden befinner sig i ett utsatt läge gällande buller och luft.

INLEDNING

Följande PM utgör ett underlag till Planprogram för Backaplan.

Syftet med denna sociala konsekvensanalys (SKA) är att analysera planprogrammets stadsstruktur och innehåll utifrån sociala perspektiv samt att ge åtgärdsförslag och rekommendationer för fortsatt arbete. Analysen baseras på befintligt planunderlag samt beräkningar och skisser gjorda till programhandlingen. Bedömningen görs utifrån forskning och erfarenheter om social hållbarhet i stadsplanering samt förhåller sig till de indikatorer som pekats ut för respektive målformulering.

Ett betydande underlag till SKA är resultatet av en tvärsektoriell workshop som hölls i mars 2018 med syfte att analysera planprogrammet struktur och innehåll i Backaplan utifrån social hållbarhet.

Den sociala konsekvensanalysen baseras på Göteborgs stads verktyg för konsekvensanalyser. Genom att utgå från den matris som verktyget bygger på fångas sociala aspekter upp och samtidigt sätts frågeställningarna i det sammanhang som är relevant för den aktuella skalan. I denna analys finns ett behov av att även lägga till rubriken "Hälsa och säkerhet." Barnperspektivet följer med löpande i rapporten eftersom Backaplan är en utpräglad plats för ungdomar, och deras förutsättningar och behov är viktiga att belysa tillsammans med andra grupper.

MÅL

Följande mål är framtagna för Program för Backaplan och ligger till grund för konsekvensanalysen. Här följer en sortering av målen kopplade till Vision Älvstadens mål: Möta vattnet, Stärka kärnan, Hela staden samt de sociala aspekterna i en SKA.

SAMMANHÅLLEN STAD	1. Backaplan ska vara tillgängligt och lätt att hitta för alla trafikanter och vara en stark bytespunkt i staden genom stärkta kopplingar och stråk till omkringliggande områden.	HELA STADEN STÄRKA KÄRNAN
	2. På Backaplan ska det finnas möjlighet för många att bo, verka och vistas i en tät kvartersstad med blandat innehåll. Boendemiljöerna i Backaplan ska ha attraktiva lägen med fungerande gårdar och goda ljus- och ljudförhållanden.	HELA STADEN STÄRKA KÄRNAN
SAMSPEL	3. Backaplan ska innehålla tillåtande, generations-överskridande mötesplatser i en balans mellan olika typer av platser och forum.	HELA STADEN
VARDAGSLIV	4. Planeringen i Backaplan ska bidra med förutsättningar för ett rikt handels- och verksamhetsutbud som underlättar vardagslivet och bidrar till en levande stadsmiljö.	HELA STADEN STÄRKA KÄRNAN
	5. I Backaplan ska det finnas god tillgång offentlig service för livets alla skeden med full behovstäckning i förskola och skola.	HELA STADEN
IDENTITET	6. Varje etapp av utveckling i Backaplan ska innehålla förutsättningar för en mångfald och blandning i uttryck och aktiviteter som tar avstamp i det befintliga och området utvecklas succesivt.	HELA STADEN
	7. I Backaplan ska särskilt hänsyn tas till arkitekturens och konstens möjligheter att bidra till en välkomnande och levande stad.	
HÄLSA OCH SÄKERHET	8. I Backaplan ska det finnas goda förutsättningar för hållbara och hälsosamma livsstilar genom att det finns rättvis tillgång till grönska, rekreation, rörelse och hälsa för alla. Det ska finnas en god spridning av väl omhändertagna, programmerade och upplevelserika parker och naturområden.	MÖTA VATTNET

KONSEKVENSANALYS

Sammanhållen stad

- 1. Backaplan ska vara tillgängligt och lätt att hitta för alla trafikanter och vara en stark bytespunkt i staden genom stärkta kopplingar och stråk till omkringliggande områden.**
- 2. På Backaplan ska det finnas möjlighet för många att bo, verka och vistas i en tät kvartersstad med blandat innehåll. Boendemiljöerna i Backaplan ska ha attraktiva lägen med fungerande gårdar och goda ljus- och ljudförhållanden.**

Sammanhållen stad handlar om att åskådliggöra hur kopplingar i den fysiska miljön kan stärkas, och hur både offentliga platser och boendemiljöer kan tillgängliggöras för en bredare grupp människor.

Idag utgörs Backaplan av ett storskaligt handelsområde, men det finns också ett flertal mer småskaliga verksamheter, exempelvis restauranger och verksamheter inom konst och kultur.

Under workshopen som genomfördes inom ramen för denna SKA, framgick det att Backaplan idag upplevs som något isolerat, mycket på grund av de trafikerade vägar som skapar barriärer och gör området mindre tillgängligt för människor som inte kör bil. ”*Idag promenerar du bara inte till Backaplan*” uttrycktes av en workshopdeltagare, vilket illustrerar hur platsen till stor del domineras av storskalighet och bilburenhet. Hjalmar Brantingsgatan, i den södra delen av programområdet, utpekades som specifik barriär som försvårar kopplingen till framför allt Frihamnen, Östra Kvillebäcken och Kvillestaden.

Eftersom programområdet till stor del utgörs av handel och parkeringsplatser, är majoriteten av ytorna hårdgjorda. De grönytor och vistelseytor som finns beskrivs som ogenomtänkta och dåligt gestaltade.

Fysiska kopplingar

Programförslaget för Backaplan bedöms innebära goda förutsättningar för att koppla samman centrala Göteborg och Hisingen. Att behålla och vidareutveckla Knutpunkt Hjalmar, med bland annat spårväg och bussar kommer att bidra till förbättrad tillgänglighet till- och från Backaplan. Det anses även vara positivt att den främsta handeln kommer att koncentreras i närhet till kollektivtrafikpunkten. Det finns dock risker med att majoriteten av servicen (kollektivtrafik och handel) koncentreras till den södra delen av programområdet. Från de nordvästra delarna av Backaplan till Hjalmar Brantingsplatsen är det runt en kilometer. Därav blir det viktigt att även se över tillgängligheten till hållplatser i den nordvästra delen mer i detalj. Den planerade skolan två kvarter söder om Minelundsvägen gör att många barn och unga kommer att röra sig till områdets nordvästra delar. Turtäthet och linjedragning på den buss som planeras stanna där blir särskilt viktig för barns rörelser. Att gå flera hundra meter till Knutpunkt Hjalmar kan bli för långt för barn. En ny pendeltågsstation mellan Backaplan och Brunnsbo behöver integreras i kollektivtrafiknätet, men också för gång- och cykeltrafikanter. Det finns en risk att stationen kommer ligga ödsligt och svårtillgängligt tills Backaplans alla etapper är utbyggda.

Programförslaget innebär en förändring från storskaliga, hårdgjorda ytor till tät kvartersstruktur, vilket bedöms innebära positiva effekter på miljöer för cyklister och fotgängare inom området. För att Backaplan ska upplevas som väl sammankopplat, inte bara inom området, utan även med kringliggande områden, blir det viktigt att gång- och cykelstråken samt de planerade lågfartsgatorna kopplas samman med det övriga vägnätet.

Programförslaget bedöms ha potential att delvis överbrygga de fysiska barriärer som omringar Backaplan idag. Kopplingen till östra Kvillebäcken kommer med stor sannolikhet att förbättras, medan problematiken med Lundbyleden och Hjalmar Brantingsgatan i den närmsta framtiden kommer att kvarstå.

Socialt blandat boende och en välfungerande boendemiljö

En målsättning i programarbetet är att bostadsgårdar på Backaplan ska ha god utformning och ljusförhållanden. Den planerade gårdsytan per person blir förhållandevis liten. Detta kan ha negativa konsekvenser för människors vardagsliv, speciellt ur ett bamperspektiv. En stor gård kan i viss mån kompensera för en liten lägenhet, och vara ett viktigt komplement för att kunna leka och umgås intill

hemmet. Att vissa av gårdarna är små gör det särskilt viktigt att säkerställa tillgång till grönområden som är trygga och säkra att nå även för barn nära hemmet.

Att bygga ensidigt och utgå från dagens behov är riskfyllt när inflyttning sker under många år framöver. Vissa grupper är särskilt utsatta på bostadsmarknaden, varför det blir av stor vikt att eftersträva ett bostadsutbud för en heterogen grupp människor.

Inom arbetet med planprogrammet har målet med socialt blandat boende identifierats som en knäckfråga. Inom Backaplan strävas det efter att uppnå en variation i storlek, priser och upplåtelseform på bostäder. Risker med höjda hyror lyftes och problematiserades fler gånger under den genomförda workshopen. Det är därför viktigt att det äldre beståndet med mindre och billigare hyreslägenheter kvarstår för att balansera det nya som kommer.

Att Backaplan främst planeras med lägenheter som bostadsform är en risk. Resursstarka Göteborgare, väljer i viss mån att flytta till kranskommuner för att få en villa eller radhus. Det finns sätt att skapa blandade kvarter, där stadsradhus och lägenheter samsas. Exempelvis kan de första våningarna vara etagelägenheter med egen utgång mot gården.

Sammanfattning Sammanhållen stad

Möjligheter

Risker

Förbättrade kopplingar för cyklisterna och fotgängare inom Backaplan.	Potentiell risk att de nordvästra delarna av Backaplan får lägre tillgänglighet till kollektivtrafik än bebyggelsen närmare Hjalmar Brantingsplatsen.
Handel koncentreras till kollektivtrafikknutpunkter och följer i ett logiskt mönster in i kvarteren.	
Backaplan knyts samman mer med Östra Kvillebäcken.	Fortsatt svårigheter i att sammankoppla Backaplan med Frihamnen och Kvillestaden. Hjalmar Brantingsgatan samt Lundbyleden kommer fortsatt att utgöra barriärer.
Backaplan byggs ut med bostäder, och redan i den första detaljplanen finns viss blandning.	Bostadsmarknaden är känslig och demografin och dess behov förändras, det kommer krävas kontinuerliga analyser inför varje etapp med vad som krävs för fortsatt blandning. Det är viktigt att det äldre beståndet i närliggande bostadsområden med mindre och billigare hyreslägenheter kvarstår för att balansera det nya som kommer.
	Backaplan riskerar att bebyggas med en ensidig bostadsform, alltså en majoritet lägenheter.
Bostadskvarteren planeras med slutna gårdar.	Gårdarna delas i viss mån med förskolor eller kontor. Gårdarna är olika stora, med vissa kvarter som har riskabelt små ytor.

3. Backaplan ska innehålla tillåtande, generationsöverskridande mötesplatser i en balans mellan olika typer av platser och forum.

Stadsmiljön kan underlätta eller försvåra samspelet mellan människor genom den fysiska utformningen. De mötesplatser och sociala arenor som finns i en stadsdel styr också vilka människor som vistas där och hur de interagerar.

Vid en första anblick kan Backaplan karaktäriseras som ett externt handelsområde med storskaliga handel och större butikskedjor. Under 2016 genomfördes en verksamhetsinventering i Backaplan, på uppdrag av stadsbyggnadskontoret. Rapporten understryker att Backaplan inte enbart består av handel, utan att området utgörs av ett varierat innehåll, många med stort socialt och kulturellt värde. Flera verksamheter inom konst och kultur finns i området, och tillför ett stort värde, både för boende i närområdet och för besökare.

De människor som rör sig på Backaplan idag är främst verksamhetsutövare, anställda, närboende, föreningsaktiva, de som handlar i området, genomresande eller de som vistas i de offentliga rummen. Den mest trafikerade platsen inom Backaplan antas vara Hjalmar Brantingsplatsen, med ett stort antal kollektivtrafiklinjer som sammanstrålar där. Actionshallen som ligger i KFs gamla lagerlokal utgör idag en viktig mötesplats för barn och unga. För yngre barn och deras föräldrar fungerar lekplats Kvillebäcken som en mötesplats.

Mötesplatser och folkliv på Backaplan

Programförslaget innebär att ett stort antal nya bostäder kommer att tillkomma på Backaplan. Detta kan ha positiva effekter på området då det kan innebära att det blir fler människor som rör sig i området under en större period av dygnet och veckan.

En oerhört viktig fråga som rör samspelet mellan olika människor på Backaplan är höjda hyror och svårigheter för småskaliga verksamhetsutövare att fortsätta sin verksamhet på just Backaplan. Detta är också något som flera gånger lyftes och problematiserades under den genomförda workshopen. Parallellt drogs till omvandlingen av området Östra Kvillebäcken och risker för gentrifiering. Idag möjliggör de låga hyrorna att konstnärlig verksamhet och andra mindre verksamheter kan existera på Backaplan. Dessa verksamhetsutövare bidrar också till "liv och samspel" på platsen.

- ROSA:** Verksamhetsområde med småskalig industri samt inslag av handel, kultur och föreningsliv
- LILA:** Verksamhetsområde med främst småskalig industri, lager och viss sällanköpshandel
- RÖD:** Handelskvarter med viss täthet mellan butikerna. Blandning av sällanköpshandel, dagligvaror, kultur och föreningsliv.
- BRUN:** Bostadsområde med vissa inslag av handel och service.
- GRÖN:** Aktivitetsområde eller grönytor.
- BLÅ:** Kollektivtrafikhållplats eller kollektivtrafikknutpunkt

Figur 1 Zoner av olika typer av bebyggelse och verksamheter inom Backaplan

Enligt planprogrammet kommer majoriteten av bostadsgårdarna att vara stängda. Då det är en stängd kvartersstruktur som planeras på Backaplan, blir det av extra stor vikt att planera för mindre grön- och vistelsezoner i området, med exempelvis sittplatser, grillar eller lekmöjligheter för barn. Detta för att uppmuntra att stanna till på platsen och bidra till samspelet på gatan. Under workshopen uttrycktes en oro för att det inte planeras för tillräckligt mycket mindre torg och andra vistelsezoner inom programområdet. Vidare efterfrågades platser som uppmuntrar till generationsöverskridande möten, såsom lekplatser placerade bredvid utegym eller caféer. Då Backaplan till mångt och mycket består av handel idag, blir det även av stor vikt att säkerställa platser som kan fungera som konsumtionsfria mötesplatser.

Det planerade kulturhuset kan komma att bli en viktig ny mötesplats för barn och unga, vilket är positivt. Det kan dock vara rimligt att anta att det nya kulturhuset kommer att erbjuda mer stillasittande aktiviteter än Actionhallen, varför det bör arbetas för att hitta en plats som åtminstone delvis kan ersätta Actionhallen kvaliteter.

Sammanfattning Samspel

Möjligheter	Risker
Bostadsbebyggelse på Backaplan kan bidra till att platsen upplevs som befolkad under en längre tid av dygnet.	I samband med utvecklingen och upprustningen av Backaplan finns risker att människor som använder platsen idag trängs undan på grund av t.ex. höjda hyror och ny typ av bebyggelse.
Mindre hårdgjorda ytor och fler möjligheter att etablera både större och mindre torgbildningar och vistelseplatser.	Om den tät bebyggelse inte möjliggör tillräckligt med offentliga mötesplatser.
Det finns redan flera verksamheter som adderar värden till platsen.	Risk att de verksamheter som skapar "liv" på Backaplan idag försvinner.
Platsen används idag av människor i olika åldrar.	För att fortsatt ha en generationsöverskridande stadsdel krävs nya, eller bevarade, mötesplatser för unga och äldre.
Kulturhuset har möjlighet att utgöra en viktig framtida mötesplats.	

4. Planeringen i Backaplan ska bidra med förutsättningar för ett rikt handels- och verksamhetsutbud som underlättar vardagslivet och bidrar till en levande stadsmiljö.

5. I Backaplan ska det finnas god tillgång offentlig service för livets alla skeden med full behovstäckning i förskola och skola.

Samhällsplaneringen bör bidra till att främja ett välfungerande vardagsliv för samtliga invånare.

Det är idag ett rikt handelsutbud på Backaplan, där det finns förutsättningar för en stor variation av verksamheter. Zonerna med handel och verksamheter ligger i regel separerade av gator och stora parkeringsplatser. Förutsättningarna för verksamheterna är i regel goda, men för handlare och besökare är det problematiskt att området är så storskaligt och glest bebyggt. Föreningslivet på Backaplan lockar deltagare från hela staden och regionen. Det gör Backaplan till en målpunkt för många människor med olika intressen. Utbudet av förskolor och skolor på Backaplan är i dagsläget obefintligt. Däremot ligger det flera gymnasieskolor på Lindholmen och innanför Vallgraven, och ungdomar reser via Hjalmar Brantingsplatsen på väg mellan skola, aktiviteter och hemmet. Planområdet saknar kommunalt drivna träffpunkter för seniorer eller daglig verksamhet, men det finns flera platser som fungerar som socialt stöd (exempelvis Emmaus Björkås).

Handel och verksamheter

Strategier för att möjliggöra för relevanta befintliga verksamheter att stanna kvar i området bör arbetas fram. Samnyttjande av lokaler är något som kan undersökas mer. Att upplåta lokaler i bottenvåningar, till en subventionerad hyra, lyftes under workshopen. Det talades också om möjligheterna att upplåta lokaler som kan anses vara mindre attraktiva ur ett handelsperspektiv, men som kan vara intressanta för andra typer verksamheter.

Eftersom några kvarter i Backaplan planeras innehålla handel i två plan, och ligga på sockel, ger det utrymme till en större lokalarea som kan nyttjas för ytkrävande verksamheter utan att störa boende. Lokaler i bottenvåningen av bostadshus kommer att tillfalla framtida bostadsrättsförening eller hyreskontorsfastighetsägare om inte butiklokalerna ägs och drivs av en egen aktör. I Backaplan planerar Skandia fastigheter ett köpcentrum intill Knutpunkt Hjalmar som ska passa in i kvartersstrukturen. Ett köpcentrum kan främst husera etablerade handel- och livsmedelsaktörer, då det ställer krav på öppettider och omsättning. För ett köpcentrum som kan leva längre över dygnet är restauranger och biograf bra funktioner.

En av de större utmaningarna i Backaplan är att planera för ett område med levande handel och verksamheter, samtidigt som samhällets handelsmönster förändras och våra köpbeteenden ökar på online-handel och stor utmaning för posten är paketleveranser. För att skapa förutsättningar för en modern vardag i Backaplan kan det behövas nya lösningar, och ett utrymme för nya idéer under områdets utveckling.

Att bevara och utveckla Backaplans unika innehåll, med flera lågprisbutiker, återbruk, kulturaktörer, ungdomsverksamheter eller föreningsliv är en utmaning. Det krävs att lokaler planeras i en mängd olika storlekar, prisnivåer och standards. För att åstadkomma det krävs ett ansvarstagande från privat, offentligt och ideellt håll. En särskild utredning av affärsmodeller, samnyttjande av lokaler och en flexibilitet i ytorna rekommenderas.

Föreningslivet kan vara särskilt känsliga mot uppehåll i verksamheten i väntan på nya lokaler. Föreningar för ungdomar är känsliga gällande tid – ungdomar växer upp och eldsjälarna försvinner om inte verksamheten kan fyllas på underifrån.

Skolor och förskolor

Det finns idag inget överskott av förskolor i Lundby. En förutsättning för att kunna bygga bostäder är därför att det även uppförs skolor och förskolor. I arbetet med planprogram för Backaplan har skolor och förskolor passats in i stadsstrukturen med noga uträknade ytmått. I Backaplan planeras 6 förskolor som

ska ligga i bostadskvarter, en förskola har en egen tomt. F-3 skolorna och skolan planeras på en egen tomt.

Det är positivt att det finns förskolor och skolor inplanerade i Backaplan från start, och att det beräknas hålla för underlaget inom Backaplan. Vidare anses det positivt att de flesta förskolor som planeras är relativt stora (4-8 avdelningar). Större förskolor innebär en lägre driftkostnad, att de kan ha eget kök, personalrum och flexibilitet att hantera stora åldersgrupper. Riskerna med skolor i tätbebyggda områden rör: Om förskolan ligger i ett bostadshus ska inomhusmiljön anpassas till husets stomme, med trapphus och entréer, vilket kan dela upp avdelningar på ett sätt som även styckar upp verksamheten, om förskolan ska dela gård med boende krävs att det finns tillräcklig yta för båda grupper, om tanken är att förskolan ska förlägga verksamhet i närområdet krävs en trafikmiljö som är barnanpassad, parkerna som används som kompensationsytor kan bli otillgängliga för andra grupper som vill vistas där samtidigt.

I programarbetet har en gräns för samnyttjande av bostadsgårdar satts: de ska endast till 50 % upptas av förskolegård. För de bostadsnära parkerna har en gräns för samutnyttjande satts vid 30 %, detta för att slitaget på parken annars blir för hårt, och för att det främst är en allmän plats som ska kunna användas av alla, även under den tid förskolorna nyttjar delar av parken.

Sammanfattning Vardagsliv

Möjligheter

Risker

Backaplan har idag en stor variation av etablerade verksamheter och en befintlig grund att bygga vidare ifrån.	De kommersiella aktörerna och butikskedjorna är lättare att föra med in i det nybyggda Backaplan än de ideella och kulturella verksamheterna. De senare riskerar att trängas undan.
Den föreslagna kvartersstrukturen möjliggör gångflöden i en finmaskig stadsväv där butiker, lokaler, bostäder, kollektivtrafik och offentliga rum ligger betydligt närmare varandra än i dagsläget.	En modern kvartersstad med smala, slutna kvarter har begränsningar när det kommer till innehåll i lokaler. Huskroppen bryts av med trapphus vilket minskar lokalytorna, i regel blir en lokal i bottenvåningen 100-200 m ² .
Om ett föreslaget kvarter byggs på sockel med butiker under ett helt bostadskvarter kan det innebära större lokalytor.	Upphöjda gårdar behöver planteras och gestaltas väl för de boendes användning, vilket kan kräva planterbara bjälklag och att ventilation till verksamheterna under inte stör gårdsmiljön.
Ett nytt köpcentrum planeras med en variation av kommersiell handel och service.	Backaplan är en plats för många ungdomar som umgås på både offentliga och kommersiella platser. Ett köpcentrum bör ta särskild hänsyn till ungdomars behov då det är en naturlig mötesplats för dem.
Backaplan kommer att bebyggas i etapper och kan behålla befintliga verksamheter långt in i utbyggnadsfasen.	En byggarbetsplats riskerar att försvåra för kunder/ brukare att nå sin målpunkt. Om det blir svårt att ta sig till Backaplan kan det slå ut känsliga verksamheter under tiden.
Det är positivt att Backaplan planeras med förskolor eller skolor i varje etapp. Det möjliggör för barnfamiljer att flytta in från start.	Förskolor och skolor i en tätbebyggd stadsmiljö behöver samspela med övriga funktioner i området. Det kan leda till konflikter mellan de olika gruppernas behov och barnen får ingen fredad zon som bara är deras. Riskerna är att barnen är de som får anpassa sig till vuxnas behov och få en mindre hälsosam och jämlik livsmiljö.

Identitet

6. Varje etapp av utveckling i Backaplan ska innehålla förutsättningar för en mångfald och blandning i uttryck och aktiviteter som tar avstamp i det befintliga och området utvecklas succesivt.

7. I Backaplan ska särskilt hänsyn tas till arkitekturens och konstens möjligheter att bidra till en välkommande och levande stad.

Begreppet identitet används här med två olika innebörder. Den första handlar om en miljö – en plats, ett område, en stads – karaktär och vad som gör den specifik, skild från en annan miljö. Den andra handlar om människors identitet kopplat till plats och miljö.

Genom dialoger med referensgrupper och ett gediget arbete av Stadsdelsförvaltningen Lundby finns dokumenterade tankar om Backaplans inifrån-identitet. Enligt dokumentation i *PM referensgrupp Backaplan* från hösten 2016 beskriver en referensgrupp sitt förhållande till Backaplan. I dokumenten framgår bland annat att många kopplar samman Backaplan med bilburenhet, stora parkeringar och ottrygghet. Mer positiva värden som lyfts är t.ex. utrymmet, variationen, klustret av handel och att affärerna ligger i gallerior under tak men även det ”udda och unika” som finns på Backaplan.

Inom temat identitet har följande händelser och aspekter identifierats som extra relevanta att lyfta:

- Diskoteksbranden i Backa har haft en stor inverkan på områdets identitet.
- Mediebilderna av Backaplan: Vid en googling av ”Backaplan” dyker fler träffar upp som är relaterade till negativa händelser såsom skottlossningar upp, vilket påverkar hur både människor inom och utanför Backaplan ser på området.
- Den befintliga arkitekturen på Backaplan. Området innehåller en mosaik av verksamheter och byggnader, men en tydlig tendens är området domineras av skyltar och reklam för olika företag, i storskaliga byggnader och glesa offentliga rum.

Successiv utbyggnad och arkitekturens roll i nyproducerade stadsdelar

Den stora omvandlingen av Backaplan innebär att identiteten kommer att förändras. Utbyggnaden sker dock etappvis och sammansättningen av verksamheter och brukare kommer att se annorlunda ut över tid. Deltagarna i workshopen för denna SKA menar att målet borde vara att nå en så stor målgrupp som möjligt, det vill säga att framtida Backaplan drar fler människor än idag. På så sätt kan man säga att identiteten och utbudet i Backaplan utvecklats till det bättre – om de som vistas där idag kan stanna kvar men kompletteras med ännu fler målgrupper.

Eftersom Backaplan saknar bostäder idag kommer en helt ny typ av arkitektur ta form. Det är en möjlighet att skapa den identitet som kommer prägla framtidens Backaplan. Värdeskapande arkitektur är de investeringar i god form som ger lång avkastning, både för fastigheten och stadsrummet. Om Backaplan kan präglas av ett eget uttryck som särskiljer området från liknande nyproducerade stadsdelar i Sverige, kan det ge ett långsiktigt värde för Backaplan. Det kan vara en utmaning att skapa en typisk Backaplans-arkitektur, särskilt eftersom området kommer att byggas ut i etapper och präglas av olika trender och tidstypiska uttryck.

Levande konst och kultur

Staden och fastighetsägarna kan möjliggöra för kultur att ta plats i Backaplan om det finns lokaler och resurser på plats. Då staden inte äger mycket mark, blir det svårare att upplåta icke-kommersiella skapandeplatser utan samverkan med de privata fastighetsägarna. Att etablera kultur även i handelsområden och låta konstnärer ta del av tomma affärslokaler eller ytor i köpcentrum kom upp som idé på workshopen.

Det går att upplåta väggar för muralmålningar även på nyproducerade hus, eller skapa multifunktionella skulpturer i parker som tillåter lek och möten. Minnesmärket för diskoteksbranden i Backaplan är en viktig markör som påminner om historien, och denna bör fortsatt ha en plats i stadsmiljön. Det planerade kulturhuset på Backaplan bedöms vara ett mycket positivt inslag i området.

Någon lyfte att den inte kände någon anledning att besöka nya bostadsområdet Östra Kvillebäcken, ”Vad finns det där för mig?”

Möjligheter

Risker

Backaplans identitet är mångfacetterad. Den anses inte känslig för omvandling utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv. Om byggnaderna byts ut men människorna kan vara kvar är utvecklingen positiv.

Identiteten som handelsplats förstärks men de icke-kommersiella värdena riskerar att försvinna.

Att jobba med konst, kultur och temporära åtgärder under etapputbyggnaden är en möjlighet för ett kontinuerligt kulturutövande i området.

Det behöver finnas ytor och platser för skapande under hela utbyggnadsprocessen, ett arbete som behöver koordineras av staden.

Det tar tid för nyproducerade områden att "sätta sig" och skapa sin egen identitet. De mötesplatser som redan finns på plats och som är uppskattade, särskilt av ungdomar, kan hjälpa till att levandegöra Backaplan även i tidiga etapper av utbyggnaden.

Det krävs att det finns arenor och resurser till ungdomar att fortsatt göra avtryck i Backaplan.

Då staden inte äger mycket mark, blir det svårare att upplåta icke-kommersiella skapandeplatser utan samverkan med de privata fastighetsägarna.

Fastighetsägarna har ingått i ett konsortium och är en aktiv del i planeringen.

Ett kulturhus ska byggas i Backaplan, vilket är en viktig arena för att producera och konsumera olika former av kultur.

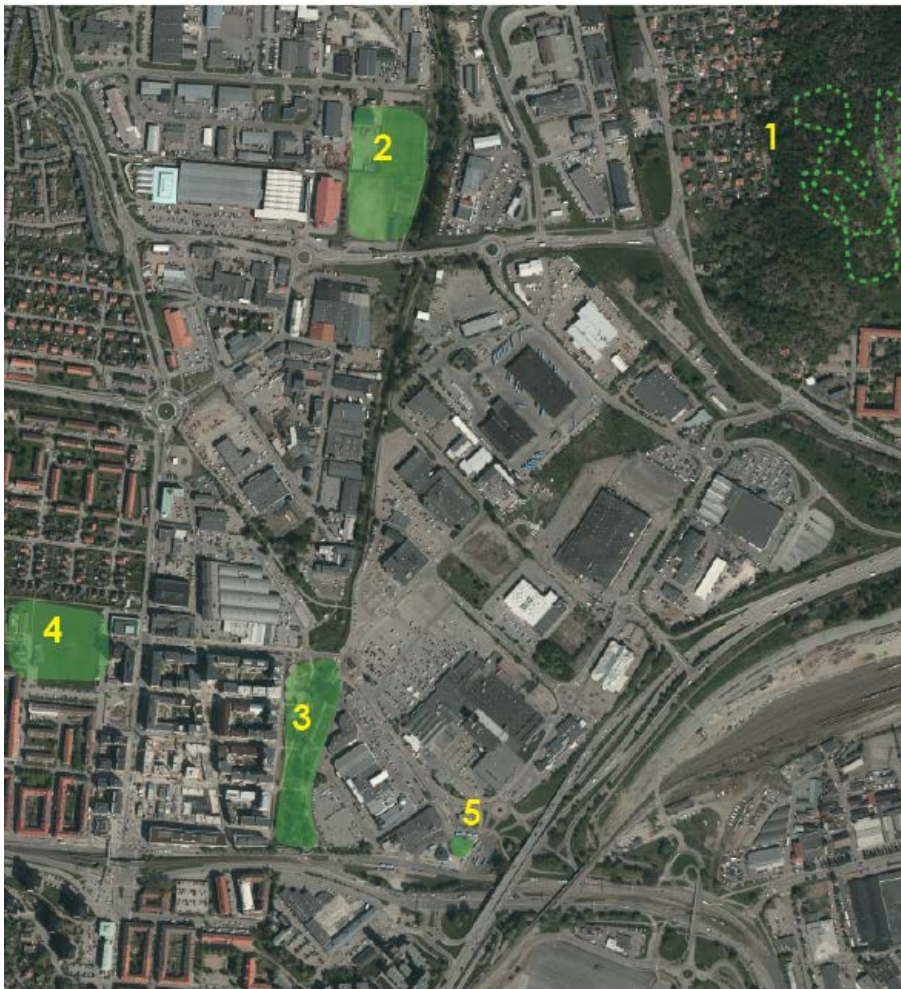
Det är troligt att Backaplan kommer få kluster med olika arkitektur i de olika etapperna.

Det kan vara en utmaning att skapa en typisk Backaplans-arkitektur, särskilt eftersom området kommer att byggas ut i etapper och präglas av olika trender och tidstypiska uttryck.

8. I Backaplan ska det finnas goda förutsättningar för hållbara och hälsosamma livsstilar genom att det finns rättvis tillgång till grönska, rekreation, rörelse och hälsa för alla. Det ska finnas en god spridning av väl omhändertagna, programmerade och upplevelserika parker och naturområden.

Hälsa i stadsplanering handlar om att skapa förutsättningar för en god hälsa, och motverka skadliga hälsorisker. En viktig del av hälsobegreppets koppling till fysisk miljö är hur mycket miljön stödjer ett rörligt och aktivt liv. Stadsplanering kan även påverka människor känsla av trygghet och säkerhet. Det kan handla om att främja befolkade platser och arbeta med belysning och överblickbarhet, men även konkreta trafiksäkerhetsåtgärder.

I Backaplans närhet finns idag flera större grön- och rekreationsområden. Geografiskt sett är det inte långa avstånd till grönområdena, men på grund av trafikapparaten och dess barriäreffekter upplevs de som längre bort än de är. Idag är det dock ett underskott på grönområden och mindre parker inom Backaplan. Vid Backaplan finns ett antal gym och möjligheter att aktivera sig inomhus. Planområdet ligger i ett trafikintensivt område nära Lundbyleden och Hjalmar Brantingsgatan.

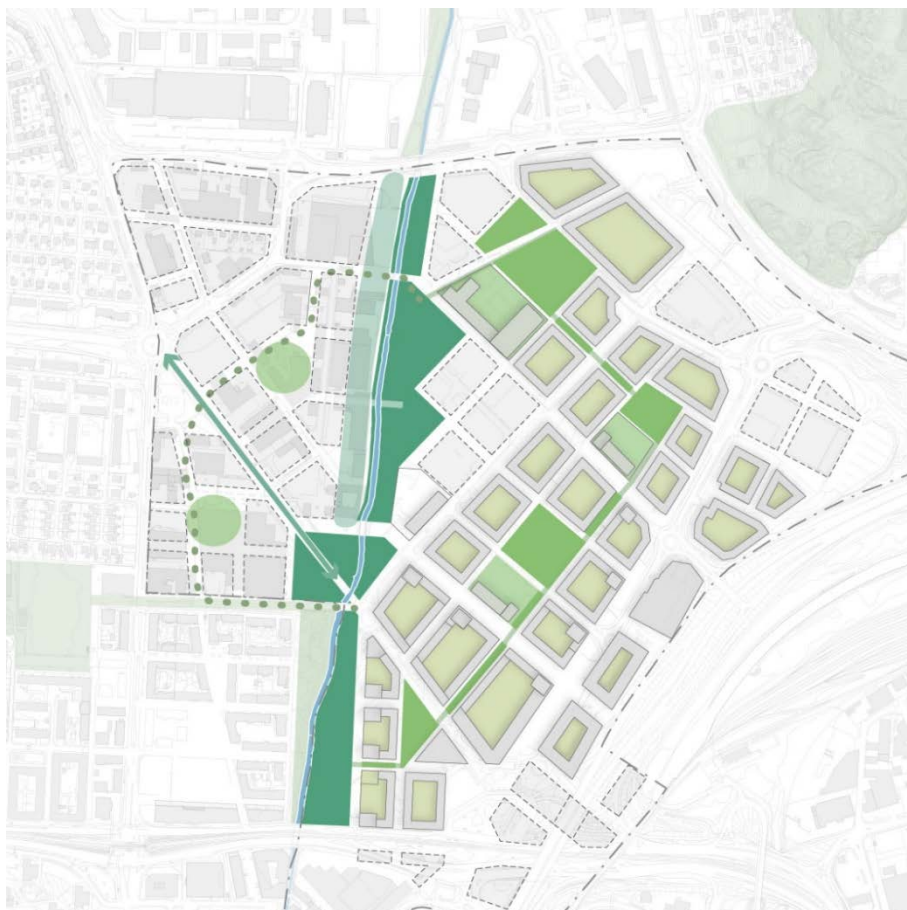
1. Vandringsled på Arödsberget
2. Velebithallen och fotbollsplan
3. Kvilleparken med lekplats och årum
4. Flunsåsstråkets södra entré
5. Liten upphöjd park vid Hjalmar Brantingsplatsen.

Figur 2 Befintliga grönområden intill Backaplan

Under workshopen uttrycktes det av flera deltagare att delar av Backaplan under vissa tidpunkter kan upplevas som otrött och ödsligt, en känsla av att inte vara sedd. Vidare menade även flera att många delar är osäkra för barn att röra sig i, mycket på grund av tyngre trafikleder som exempelvis Hjalmar Brantingsgatan.

Park och grönska

Programförslaget innebär att miljön kring bäcken Kvillebäcken förbättras. Under workshopen framgick att miljön kring bäcken idag upplevs som outnyttjad. Här bör det arbetas med goda möjligheter till sittplatser, lekmöjligheter och bra belysning. På så sätt kan bäcken utnyttjas både som ett tydligt promenadstråk men även som en vistelseyta på Backaplan. Park- och naturförvaltningen har gjort en bedömning av tidiga skisser och kom de fram till att delar av parken längs Kvillebäcken kan bli svåränvänd som rekreationsområde. Bland annat beskrevs att delar av stadsdelsparken var för smal för att kunna användas på ett bra sätt. För att öka parkens användbarhet har därför delar av parken breddats i programförslaget.

Figur 3 Parker och grönområden markerade i Programförslaget

I programmet fastslås att man ska arbeta mot 7,5 m² park per boende. Eftersom 7,5 m² park per boende är lite grönska om man jämför med många andra stadsdelar är det viktigt att den grönyta som tillskapas blir användbar och av hög kvalitet. Som redan nämnt ligger Backaplan inom ett nära avstånd till fler större grönområden, vilka kan bidra till att kompensera underskottet på parkområden inom Backaplan. För att dessa grönområden ska tillgängliggöras behöver dock otrygga stråk och barriärer ses över.

Ljud

Det utsatta läget nära storskalig infrastruktur för med sig problematiska bullervärden och partikelhalter. De höga bullernivåerna från Lundbyleden innebär att det är svårt att etablera bostäder i zonen närmast leden. Det går att anpassa byggnaderna för att lägenheter ska få tyst sida, men utemiljön och gaturummen kommer vara störda. Närmast Lundbyleden är det olämpligt med offentliga lokaler med hänsyn till riskavstånd till Lundbyleden och Hamnbanan.

I detaljplan 1, *Handel mm vid Backavägen*, planeras ett parkeringsgarage i kvarteret närmast Lundbyleden med blandad användning ovanpå.

Trygghet och säkerhet

Utvecklingen av Backaplan kommer att innebära att en större mängd människor kommer att röra sig inom området och förhoppningsvis även emellan närliggande områden. Detta kan komma att ha positiv

inverkan på känslan av trygghet på Backaplan. det kommer dock att bli av stor vikt att samtidigt arbeta med trygghetsskapande åtgärder som belysning, välskött grönska och god skyltning.

Sammanfattning Hälsa och säkerhet

Möjligheter

Risker

Backaplan följer målsättningen i Park- och natursociotopsnurra gällande tillgång till olika typer av rekreation.

Det är positivt att Backaplan planeras med ett antal parker av olika storlek.

Bostadsgårdarna planeras som rekreationsytor.

Ett aktivt grönt stråk knyter samman parkerna.

Bebyggelsen närmast Lundbyleden kan skärma av ljud och partiklar för de övriga kvarteren

Planprogrammet innebär ett större flöde av människor på Backaplan, vilket kan ha positiv inverkan på känslan av trygghet

Även om det är fysiskt möjligt att ta sig till olika platser, betyder det inte att de uppfattas som tillgängliga.

Eftersom parkerna ska kompensera för små förskolegårdar och i viss mån små bostadsgårdar finns det en risk att det blir högt slitage och konflikter mellan brukare. Närhet till grönska är en värdeskapande stadskvalitet som visar positiv prisutveckling på bostäder, det ligger i allas intresse att säkerställa tilltagna grönområden.

För att skapa en grön gård krävs planterbara bjälklag (om det är parkering under), man bör kunna fästa lekredskap och dela in gården för olika användargrupper.

De som bor och verkar nära Lundbyleden befinner sig i ett utsatt läge.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Följande lista är de risker och utmaningar som identifierats. Matrisen bör ses som ett levande dokument som kan fyllas på och bidra i arbetet!

Risker	Åtgärdsförslag	Skede	Ansvar
De nordvästra delarna av Backaplan får lägre tillgänglighet till kollektivtrafik än bebyggelsen närmare Hjalmar Brantingsplatsen. Eftersom det planeras en skola i nordvästra delen blir barn och ungas resor i särskilt viktiga här.	Cykelpooler/ låncyklar i hela området. Säkerställ att de busslinjer som kommer trafikera den planerade hållplatsen har hög turtäthet och en linjedragning som passar barn och ungas rörelser. Jobba med avskurna hörn på kvarter, bra siktlinjer och upp samlingsplatser för barn i trafikmiljön.	Detaljplan	SBK, TK
Fokus ligger på integration inom Backaplan, det är fortsatt svårigheter att sammankoppla Backaplan med Frihamnen och gamla Kvillestaden.	Kopplingarna behöver utredas vidare. Jobba med trygga över/ undergångar under byggtid.	Program, Detaljplan	En gemensam Älvstaden-fråga
Lundbyleden, Hamnbanan och Kville spårvagnsdepå kommer fortsatt att utgöra barriärer.	Kopplingarna behöver utredas vidare. Jobba med trygga över/ undergångar om möjligt.		
Bostadsmarknaden är känslig och demografin och dess behov förändras.	Kontinuerliga analyser inför varje etapp med vad som krävs för fortsatt socialt blandade bostäder.	Kontinuerligt i utvecklingen	SDF, Fastighetsägare
Att Backaplan endast planeras med lägenheter riskerar att skapa ett bostadsutbud med begränsade möjligheter till omflyttning inom området.	Planera etagevåningar på första våningen mot gård. Reglera lägenhetsstorlekar i Detaljplan.	Detaljplan	SBK, Fastighetsägare
Gårdarna delas i viss mån med förskolor eller kontor. Gårdarna är olika stora, med vissa kvarter som riskerar att ha små ytor.	Gestaltning av gårdarna behöver vara noga bearbetad, med möjlighet att ha planteringar och lekredskap. Se till att trafikmiljön mellan gård och park fungerar även för små barn. Tänk på buller/ ljudåtgärder även mot gård om det ska vistas barn där medan boende är hemma.	Planprogram, Detaljplan, Bygglov	TK, SBK, LF, PONF
I samband med utvecklingen och upprustningen av Backaplan finns risker att människor som använder platsen idag trängs undan på grund av t.ex. höjda hyror och ny typ av bebyggelse.	Jobba med A, B, C-lägen för olika verksamheter. Säkerställ stora lokaler, tex i sockelvåning . Behåll befintliga lokaler genom etapputbyggnad. Etablera tillfälliga lokaler.	Planprogram , Detaljplan samt kontinuerligt i utvecklingen	Fastighetsägare, FK
Om den täta bebyggelsen inte möjliggör tillräckligt med torg eller parker av betydande storlek riskerar det att minska möjligheten att samlas för större tillställningar inom Backaplan.	Behålla ytan framför Kulturhuset öppen och relativt oprogrammerad för tillfälliga event.	Planprogram	SBK, FK

För att fortsatt ha en generationsöverskridande stadsdel krävs nya, eller bevarade, mötesplatser båda för unga och äldre.	Åstadkomma en öppenhet i de offentliga rummen som skapar förutsättningar för många olika aktiviteter. Offentliga rum bör gestaltas så det syns tydligt att de är till för alla.	Planprogram samt kontinuerligt i utvecklingen	SDF, PONF, Kulturförvaltningen, IOFF
En modern kvartersstad med slutna kvarter har begränsningar när det kommer till innehåll i lokaler.	Skapa större ytor inomhus genom upphöjd gård på två våningar sockel. Glöm inte att jobba med källarlokal/ takterrasser	Planprogram, Detaljplan, Fastighetsutveckling	FK, SBK, Fastighetsägare
Om inte de upphöjda gårdar planteras och gestaltas väl för de boendes användning riskerar grönytan per person att minska avsevärt.	Planterbara bjälklag	Planbestämmelser i Detaljplan	SBK (planbestämmelser), Fastighetsägare
Ett framtida köpcentrum bör ta särskild hänsyn till ungdomars behov då det är en naturlig mötesplats för dem.	Tänk på billiga ställen att fika/ äta, laddstationer för mobiltelefoner, gratis platser att sitta, bibliotek/ kulturverksamhet i köpcentret, mycket cykelparkering, inga oövervakade baksidor m.m	Skisser och planering av köpcentrum	Fastighetsägaren
En byggarbetsplats riskerar att försvåra för kunder/ brukare att nå sin målpunkt. Om det blir svårt att ta sig till Backaplan kan det slå ut känsliga verksamheter under tiden.	Tydlig skyltning, täta staket mot byggen, god belysning, prioritera gång och cykel under byggtiden.	Utbyggnadsordning	Fastighetsägare, entreprenörer, FK, TK
Samnyttjande av ytor med förskolan kan leda till konflikter mellan de olika gruppernas behov och barnen får ingen fredad zon som bara är deras. Risker är att barnen är de som får anpassa sig till vuxnas behov och få en mindre hälsosam och jämlik livsmiljö.	Avsätt platsen för olika grupper under olika tider Avsätt resurser för skötsel Jobba med gestaltning som även tilltalar lite större barn, de behöver utrymme på bostadsgården.	Planprogram, Detaljplaner	LS, LF, FK, SBK, SDF
Det behöver finnas ytor och platser för skapande under hela utbyggnadsprocessen, ett arbete som behöver koordineras av staden.	En organisation och budget för temporära åtgärder	Kontinuerligt i utvecklingen	SDF, TK, FK, Byggherrekonsortiet, Älvstaden-organisationen
Det krävs att det finns platser och resurser till ungdomar att fortsatt göra avtryck i Backaplan.	Se köpcentret som dragare och var lyhörd för ungas behov framöver. Låt ungdomar själva styra sina aktiviteter och intressen.		Ungdomarna själva
En omsorgsfull arkitektur med hög kvalitet behöver säkerställas för att skapa en unik Backaplan identitet.	Skriv in regler kring utförande i detaljplan.	Detaljplan, Bygglov	SBK, Fastighetsägarna
Eftersom parkerna ska kompensera för små förskolegårdar och i viss mån små bostadsgårdar finns det en risk att det blir högt slitage och konflikter mellan brukare.	God landskapsarkitektur som programmerar parkerna med olika zoner så brukare inte stör varandra för mkt.	Detaljplan, projektering av parker	SBK, PONF
Trafiken i området kan komma att generera ohälsosamma platser. De som jobbar och verkar nära Lundbyleden befinner sig i ett särskilt utsatt läge gällande buller och luft.	Se över hur kontorsanställda/ verksamma ska få en hälsosam miljö. Trädplantering i gatumiljön. Åtgärder vid fasad i byggnader. Genomströmning av luft på gatorna	Detaljplan, Bygglov	SBK

<p>En trafikerad stadsmiljö riskerar farliga trafikmiljöer för barn. Barnens skolvägar bör utredas närmare.</p>	<p>Jobba med att kartlägga framtida skolvägar och se till att det finns säkra övergångar, god orienterbarhet, säkra korsningar och höga upplevelsevärden. Se konceptet "Krummesti" i Köpenhamn.</p>	<p>Detaljplan</p>	<p>SBK, TK</p>
--	---	-------------------	----------------